

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a területi alapú tartalomkorlátozás, illetve a vevő állampolgársága, a belső piacon belüli lakóhelye vagy székhelye alapján történő egyéb megkülönböztetés elleni fellépésről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról

[COM(2016) 289 final – 2016/0152 (COD)]

(2017/C 034/14)

Előadó: **Joost VAN IERSEL**

Felkérés:	Európai Parlament, 2016.6.9. Az Európai Unió Tanácsa, 2016.6.10.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke [COM(2016) 289 final – 2016/0152 (COD)]
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2016.10.4.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2016.10.19.
Plenáris ülés száma:	520.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	216/3/6

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözli a területi alapú tartalomkorlátozásról szóló rendeletre tett javaslatot, amely mind a vállalatok, mind pedig a fogyasztók szempontjából megkerülhetetlen eleme a digitális egységes piacra irányuló stratégiának. Ez azonban csak egy kis lépés, az összképet nem befolyásolja. A vállalatok és ügyfelek – mind a fogyasztók, mind pedig a vállalatok mint végfelhasználók – továbbra is jelentős nehézségekkel szembesülnek, amikor az egységes piacon értékesítenek és vásárolnak.

1.2. Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy vezessenek be ambiciózus és jól meghatározott jogi rendelkezéseket egy sikeres, a fogyasztók és a vállalatok számára is kedvező digitális egységes piac érdekében, ami egyben a világ többi részével szemben ellenállóképes európai gazdaság létrehozásának előfeltétele is. Az ilyen intézkedések az Európai Unióról kialakított kedvező képet is előmozdítanak.

1.3. Később derül majd ki, hogy ez a rendelet tényleg enyhíti-e a fogyasztók frusztrációit. Bár a hagyományos offline kereskedés továbbra is fontos lesz, a határokon átnyúló online kereskedésben jelenleg részt vevő vállalatok száma még korlátozott. Hatalmas lehetőségek rejlenek azonban az online vásárlásban és értékesítésben, különös tekintettel a határokon átnyúló ügyletekre.

1.4. Sürgősen egyenlő versenyfeltételeket kell teremteni az offline és online kereskedés számára. Következésképpen az EU-nak nemcsak arra kell összpontosítania, hogy véget vessen az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozásnak, de arra is, hogy felszámolja az egységes piacon még meglévő akadályokat, amelyek visszatartják vagy gátolják a kereskedőket, hogy határokon átnyúlóan online és/vagy offline értékesítést folytassanak.

1.5. Meg kell erősíteni a vállalatok és a fogyasztók közötti bizalmat, mégpedig további jogi rendelkezések párhuzamosan történő elfogadásával. A legfontosabb ezek között például a csomagkézbesítési szolgáltatásokról szóló rendelet⁽¹⁾ – melynek célja a szállítási problémák mérséklése és a költségek csökkentése a tisztességes verseny biztosítása révén, és amely szociális rendelkezéseket is tartalmaz és teljes mértékben tiszteletben tartja az e területen érvényes uniós jogszabályokat –, valamint az uniós szerzői jogi szabályok kiegyensúlyozott felülvizsgálata.

⁽¹⁾ Az EGSZB véleménye a határokon átnyúló csomagkézbesítési szolgáltatásokról szóló rendeletre vonatkozó javaslatról, mely kiegészíti az e véleményben előterjesztett javaslatokat (lásd e Hivatalos Lap 106. oldalát).

1.6. Az EGSZB ellenzi az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozást, ugyanakkor elismeri, hogy számos olyan megalapozott indok létezik, amelyek miatt vállalatok, elsősorban kkv-k és mikro-vállalkozások elkerülhetik vagy elutasíthatják a határokon átnyúló online kereskedelmet, illetve a piacok közötti különbségekből adódóan az árak és/vagy feltételek kiigazítását. Ezek többek között az eltérő jogi környezetet, a további nemzeti követelményeket, a szállítási többletköltségeket, a szerződéskötés előtti tájékoztatással kapcsolatos nyelvi követelményeket és a háttérodával (back office) kapcsolatos követelményeket stb. érintik.

1.7. Az EGSZB kiemeli, hogy az indokolt területi alapú tartalomkorlátozás – amelynek okai a tagállamok iparpolitikái közötti nagyfokú eltérések és a különböző jogrendek – akadályozza az európai szinten működő kkv-k és nagy növekedési potenciállal rendelkező vállalkozások spontán fejlődését. Ezek az eltérések ugyanakkor aláássák azt az átláthatóságot és kiszámíthatóságot, amelyre oly nagy szükség van a beruházások ösztönzéséhez és a piacok megnyugtatásához a digitális korban.

1.8. A javasolt rendelet helyesen nem kötelezi a kereskedőket arra, hogy árukat szállítsanak vagy szolgáltatásokat nyújtsanak a vevő országába, ha a kereskedő (még) nem szállít vagy működik az érintett országban.

1.9. Az egységes piacon minden vevő hozzáfér majd bármilyen ajánlathoz, és megvásárolhatja az árut vagy a szolgáltatást, amennyiben megszervezi az áru átvételét, illetve olyan országban kapja meg a szolgáltatást, ahol a kereskedő már működik, észszerű módon lehetővé téve a kereskedő számára, hogy a székhelye szerinti ország szabályait alkalmazza.

1.10. Az EGSZB üdvözli továbbá az átláthatóság javítása és a vevők tájékoztatása céljából a kereskedőkre vonatkozó, a fogyasztói jogokról szóló 2011. évi irányelvvel összhangban bevezetett tájékoztatási követelményeket. Egy uniós tájékoztató weboldal hasznos lenne e téren. A fogyasztók jogairól szóló 2011-es irányelv keretében a vállalatok kötelesek biztosítani az árak átláthatóságát. Az EGSZB arra biztatja a vállalatokat, hogy menjenek tovább a minimális szabványoknál a fogyasztók bizalmának megerősítése érdekében.

1.11. Az EGSZB üdvözli az e-kereskedelem ágazatáról végzett felmérésnek az Európai Bizottság által nemrég közzétett elsődleges megállapításait⁽²⁾, melyek azt bizonyítják, hogy az e-kereskedelem az árak átláthatóságának és versenyének fontos ösztönzője. Az indokolatlan tartalomkorlátozás gátolja ezt a természetes fejlődést.

1.12. Néhány szempont azonban további pontosítást igényel, különösen a következők:

1.12.1. Sürgősen pontosítani kell az alkalmazandó jogot meghatározó szöveg megfogalmazását – az 1. cikk (5) bekezdése megállapítja, hogy a kereskedő ugyanúgy „értékesíthet”, mint ahogy azt otthon teszi, a székhelye szerinti ország szabályai alapján.

1.12.2. Az értékesítés utáni szolgáltatásokat (nem megfelelés, visszaküldési költségek, kártérítési lehetőségek stb.) a rendelet nem szabályozza külön, ezért ezekről a fogyasztók jogairól szóló 2011-es irányelv rendelkezik. A területi alapú tartalomkorlátozásról szóló rendeletbe fel kell venni egy hivatkozást az alkalmazandó uniós jogszabályokra. Ez további mérlegelést igényel.

1.12.3. Néhány fontos rendelkezés, például a rendelkezések megszegése esetén alkalmazandó szankciókról szóló 7. cikk és fogyasztóknak való segítségnyújtásról szóló 8. cikk, a rendelet végrehajtásával kapcsolatos felelősséget a tagállamokra ruházza. Biztosítani kell, hogy az adott esetben eltérő értelmezések ne eredményezzenek még széttagoltabb helyzetet, és következésképpen ne gyengítsék a rendelet hatását. Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság a fogyasztói panaszokkal kapcsolatos uniós modellt szeretne létrehozni⁽³⁾.

1.13. A 11. cikkben említett, a 4. cikk (1) bekezdés b) pontjának alkalmazására vonatkozó dátumot – 2018. július 1. – nyitva kell hagyni és csak később kell meghatározni, a jogalkotási folyamat időtartamától függően.

1.14. Az EGSZB támogatja az egységes panasztételi formanyomtatványra tett európai bizottsági javaslatot.

⁽²⁾ A felmérést 2015. májusban tették közzé, az elsődleges megállapításokat pedig 2016. szeptember 15-én.

⁽³⁾ Az egyes országokban alkalmazott megközelítések közötti különbségeket tekintve ezt nem lesz könnyű elérni. A javaslatot jelenleg vitatja meg az Európai Bizottság és a Tanács.

2. Bevezetés

2.1. Szerte a világon gyorsan terjed a vállalatok digitális átalakulása és a digitális piac is. E dinamikus változások óriási következményei miatt az Európai Bizottság helyesen tette azt, hogy a digitális egységes piacot az egyik fő prioritásának nyilvánította.

2.2. Az EGSZB is intenzíven részt vesz a digitális átalakulásról folytatott vitákban. Az EGSZB már több véleményben is kifejtette észrevételeit a digitalizáció átfogó és horizontális szempontjairól, valamint az egyes kérdésekre vonatkozóan az Európai Bizottság által előterjesztett javaslatokról ⁽⁴⁾.

2.3. Az EGSZB véleménye szerint a digitális forradalom szilárd feltételeket követel meg ahhoz, hogy ebben az új korszakban előmozdítsa az egységes piacot. Ezeket a feltételeket egy megfelelő – új és/vagy felülvizsgált – jogalkotási keretnek kell meghatározni, amely garantálja a polgárok és fogyasztók jogait. Ezenkívül a vállalatokat is ösztönözni kell arra, hogy a határokon átnyúló működés céljából digitális eszközöket és innovatív megoldásokat alkalmazzanak.

2.4. Ebből kiindulva kell teljeskörűen figyelembe venni a digitális egységes piacra vonatkozó intézkedéscsomag 16 jogalkotási és nem jogalkotási javaslatának mindegyikét, és ugyanez érvényes a területi alapú tartalomkorlátozásról szóló javaslatra is.

2.5. A jelenleg alkalmazott gyakorlatok értékelése alapján nyilvánvaló, hogy még mindig számos akadály áll a határokon átnyúló online ügyletek útjában. A piac határokon átnyúló korlátozott fejlődése gyakran nem a tisztességtelen piaci szegmentáció következménye, hanem annak eredménye, hogy a kereskedők bizonytalanok a vevői attitűdök, a megmaradt adminisztratív akadályok, az eltérő szabályozási környezet és a nyelvi akadályok miatt. Az ilyen jellegű bizonytalanságok a fogyasztói bizalomra nézve is ártalmasak.

2.6. Az információhiány is hozzájárul ahhoz, hogy az e-kereskedelem (mind a vásárlói, mind pedig az értékesítési oldalon) nemzeti szinten gyorsan terjed, határokon átnyúló környezetben viszont elmarad a fejlődése.

2.7. A transznacionális kereskedésben jelentős eltérések vannak az egyes ágazatok, a nagyobb és kisebb vállalatok, valamint a piaci szereplők típusai között is (például kiskereskedők vagy közvetítők és weboldalak), miközben a nemzetközi online kereskedelem volumene is jelentősen eltér a tagállamok között.

2.8. A helyzet összetett. A szükséges egyenlő versenyfeltételek, valamint a vállalatok és vevők számára átlátható megoldások előmozdítása érdekében a digitális egységes piacra vonatkozó jogalkotási csomagot következetesen kell bevezetni, ugyanakkor pedig az ugyanebbe a keretbe tartozó egyéb jogalkotási rendelkezéseknek – például a hÉa, a csomagkézbesítés, a hulladékártalmatlanításról szóló rendelet és a fogyasztóvédelmi jog tekintetében – teljes mértékben összeegyeztethetőnek kell lenniük.

2.9. A gazdasági és technológiai trendek visszafordíthatatlanok. Ezért egy olyan világban, ahol az online kereskedelem amúgy is bővíti, mind a polgárok, mind pedig a vállalatok érdekében a lehető leghamarabb meg kell teremteni az európai szinten egyenlő versenyfeltételeket.

3. Széles alkalmazási kör

3.1. Napjainkban a forradalmian új technológiák fejlődése miatt mind a gyártó, mind pedig a szolgáltató ágazatok folyamatosan változnak, a megosztásalapú gazdaság új üzleti modelljei alakulnak ki, a kereskedelem módszerei pedig igazodnak ezekhez. A közösségi média és szolgáltatások alapjaiban befolyásolják a kereskedelem és az áruvásárlás új mintáinak kialakulását. Mindezeknek óriási következményei vannak a vállalatokra és a fogyasztókra nézve egyaránt. Az Uniónak összhangba kell hoznia meglévő és új jogszabályait a piac új realitásaival, anélkül azonban, hogy túl merev megközelítést fogadna el, hogy ne akadályozza új üzleti modellek és innovatív megközelítések fejlődését.

3.2. A területi alapú tartalomkorlátozás az egységes piac egyik alapelveivel ütközik. Például a megmaradt piaci széttagoltság vagy a nemzeti piacok közötti különbségek miatt gyakran ugyan indokolt az eltérő bánásmód az árképzés vagy a feltételek tekintetében, a vállalkozások és a fogyasztók számára is előnyös az olyan nyitott és versengő piac, amely szélesebb választékot és jobb minőséget eredményez méltányos áron.

⁽⁴⁾ HL C 264., 2016.7.20., 86. o.;
HL C 264., 2016.7.20., 57. o.;
HL C 264., 2016.7.20., 51. o.;
HL C 71., 2016.2.24., 65. o.

3.3. Az elektronikus kiskereskedelem – ideértve a fogyasztókat és a vállalatokat mint végfelhasználókat – jelentőségét szélesebb összefüggésben kell vizsgálni. A vállalatoknak minden eddiginél nagyobb mértékben kell fejleszteniük, és mérsékelt árakon hatékonyan kell működniük. Az új áttörő fejlesztések kitolják a határokat, és segítenek a vállalatoknak abban, hogy szilárdabb lábakon álljanak és ellenállóképesebbek legyenek. Az EGSZB többek között emiatt teljeskörűen támogatja azt a célt, hogy eltöröljenek a fogyasztókkal szemben az állampolgárság és/vagy lakóhely vagy székhely alapján alkalmazott mindenfajta megkülönböztetést.

3.4. Azonban a nemzetközi piacra való kilépésről hozott döntés jelenleg az egyes vállalatok kizárólagos hatáskörébe tartozik, és ez a jövőben sem fog változni. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a vállalatok (túlnyomó) többsége a nemzeti megközelítést választja.

3.5. Az USA-val szemben Európa még mindig le van maradva. A kínai és indiai digitális ágazat éppen erős pozíciókat épít ki. A világ 20 vezető internetes vállalata közül egyik sem európai. A nemzetközi vizsgálatok szerint Európában indul a legtöbb vállalkozás. Azonban az európai piac széttagoltsága akadályozza az európai szinten működő kkv-k és nagy növekedési potenciállal rendelkező vállalkozások spontán fejlődését. A piaci szegmentáció gyakran fékezi a piac fejlődését.

3.6. Az Európai Bizottság nagyon helyesen különbséget tesz az indokolt és az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás között. A fogyasztói kereskedelemben az indokolt területi alapú tartalomkorlátozás gyakran az uniós piac széttagoltságára és az átláthatatlan helyzetekre vezethető vissza.

3.7. A területi alapú tartalomkorlátozás elleni küzdelem egyik nagyon sokatmondó mellékhatása, hogy egyértelműen feltárja a belső piac (új) gyenge pontjait. Minden egyes esetben gondosan elemezni kell, hogy indokolt-e az állampolgárság vagy a lakóhely/székhely alapján korlátozni a hozzáférést bizonyos szolgáltatásokhoz, illetve az árképzés és/vagy a feltételek tekintetében eltérő bánásmódot alkalmazni.

3.8. Rendkívül hasznos lett volna képet kapni arról, hogyan alakul a lehetséges területi alapú tartalomkorlátozás és a piac az olyan nagy hazai piacokon, mint az Egyesült Államok. Bármilyen nehéz és költséges is lehet egy ilyen elemzés, ez vélhetően követendő modellként szolgálhatott volna Európa számára. Európához hasonlóan az USA egyes államai is maguknál tartanak bizonyos jogalkotási hatásköröket, amelyek akadályozzák az országos műveleteket, azonban ezek korántsem olyan széles körűek, mint Európában. A szabad vállalkozás és a fogyasztói kereslet vélhetőleg alapvetően kedvez az elektronikus kiskereskedelemnek, és így termékeny talajt kínál a verseny, valamint a gyorsan növekvő induló innovatív vállalkozások és nagy növekedési potenciállal rendelkező vállalkozások számára az USA hazai piacán.

3.9. Egy ilyen helyzetkép segíthet az európai fejlődési kilátások értékelésében. Az Európai Bizottságnak a vállalkozások megkérdésén alapuló elemzései a piacokon uralkodó jelenlegi, túlnyomórészt nemzeti jellegű gyakorlatokat írják le. Az USA példája azt szemléltetheti, hogy milyen valós lehetőségek rejlenek az elektronikus kiskereskedelmet folytató gazdasági tevékenységben, ha minden jelentős akadályt felszámolnak.

3.10. A határokon átnyúló értékesítés előmozdítása már egy ideje az EU napirendjén van. Több irányelvet is elfogadtak, például a 2006. évi szolgáltatási irányelvet és a fogyasztói jogokról szóló 2011. évi irányelvet. Ezek a jogszabályok a fogyasztóvédelemre helyezik a hangsúlyt, ugyanakkor igyekeznek arra kényszeríteni a vállalatokat, hogy megfelelő szintű átláthatóságot garantáljanak a fogyasztók számára, és vessenek véget az indokolatlan megkülönböztetésnek a határokon átnyúló műveletekben.

3.11. Az EGSZB csalódott amiatt, hogy a meglévő uniós jogszabályok nem megfelelő átültetése és helytelen alkalmazása, valamint gyenge végrehajtása gyakran tartósan fennálló akadályokat emel.

3.12. A határokon átnyúló e-kereskedelem ösztönzését célzó jogi rendelkezések hatása azonban mindeddig csak korlátozott körben érvényesül. A vállalkozásokról és a fogyasztókról készített átfogó piaci vizsgálatok és felmérések alapján az Európai Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy „míg az online vásárlás megszokottá vált a fogyasztók számára, addig a határokon átnyúló online vásárlás továbbra is kivétel. Az online értékesítést folytató vállalatoknak csak a fele folytat ilyen tevékenységet határokon átnyúlóan is”⁽⁵⁾.

⁽⁵⁾ Lásd a területi alapú tartalomkorlátozás, illetve a vevő állampolgársága, a belső piacon belüli lakóhelye vagy székhelye alapján történő egyéb megkülönböztetés elleni európai fellépésről szóló hatásvizsgálatot (COM(2016) 289 final, 2. oldal). Az Európai Bizottság azonban helyesen állapította meg a szolgáltatásokról szóló 2012. évi közleményében, hogy a vállalkozások szabadon határozzák meg azt a földrajzi hatókört az EU-n belül, ahol tevékenységeiket folytatják, még akkor is, ha online értékesítenek.

3.13. Az EGSZB egyetért azzal, hogy az állampolgársághoz vagy lakóhelyhez kapcsolódó, határokon átnyúló korlátozások aláássák az egységes piacba vetett bizalmat, és ezért ezekkel szemben fel kell lépni. A kiterjedt vizsgálatok teljeskörűen alátámasztják azt a következtetést, hogy a fogyasztók és az üzleti ágazat is elsősorban többséggel támogatja a fogyasztói online kereskedelem európai piacának megnyitását. Az Európai Parlamentnek is ugyanez a véleménye ⁽⁶⁾.

4. A jelenlegi helyzet

4.1. A határokon átnyúló vásárlás és értékesítés fejlesztése érdekében az Európai Bizottság intézkedéscsomagot dolgozott ki különböző területekre vonatkozóan, mint például az e-kerkedelem héa-regisztrációja és héa-szabályai, a csomagkézbesítési szolgáltatások, a szerzői jogok reformja, a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet reformja. Alapvető fontosságú az is, hogy a szállítók és a forgalmazók közötti vertikális megállapodások és az egyes vállalatok egyoldalú intézkedései teljes mértékben összhangban álljanak az uniós versenypolitikával.

4.2. A területi alapú tartalomkorlátozásról szóló rendeletre irányuló javaslat ezen átfogó csomag része. Megemlítendő, hogy a rendelet több fontos ágazattal nem foglalkozik, például a betegellátással/egészségügyi ágazattal, a vasúti személyszállítással, a (lakossági) pénzügyi szolgáltatásokkal, az elektronikus zenével, az audiovizuális szolgáltatásokkal és a szerencsésjáték bizonyos formáival. Ennek oka az, hogy ezek az ágazatok specifikus ágazati rendelkezéseket igényelnek, amelyeket az EGSZB szerint mielőbb be kell vezetni a digitális egységes piaccal kapcsolatos jogszabályok hiányosságainak megszüntetése érdekében.

4.3. Ugyanez érvényes a szerzői jogok rendkívül fontos kérdéskörére is. Miközben a jelenlegi javaslat alkalmazási köréből helyesen kizárták a szerzői jogokat, pedig azok egyértelműen kapcsolódnak hozzá, az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy hozzon megfelelő intézkedéseket a széttagoltság ellen ezen a területen, hogy enyhítse a vevők csalódottságát, és elősegítse a tényleges digitális egységes piac létrehozását.

4.4. A területi alapú tartalomkorlátozásról 2015-ben tartott nyilvános konzultáció összegzése azt a következtetést vonta le, hogy a fogyasztók és a vállalatok is általában véve elégedetlenek az egységes piac jelenlegi széttagoltsága miatt. Úgy tűnik viszont, hogy a vállalatok és vállalkozói szövetségek elfogadják a jelenlegi helyzetet, és azt a különböző tagállamok eltérő jogrendjeinek tudják be ⁽⁷⁾.

4.5. Az EGSZB megjegyzi, hogy a kkv-k számára fontos, hogy a javaslat nem kötelezi őket az egész Európára kiterjedő szállításra. Mindazonáltal a kkv-k minden bizonnyal előnyt kovácsolnak majd azokból a lehetőségekből ⁽⁸⁾, hogy az egész kontinensen – különösen pedig a határ menti régiókban – értékesíthetik termékeiket és szolgáltatásaikat, végfelhasználóként pedig ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a fogyasztók, ami hasznos, ha termékeket és szolgáltatásokat vásárolnak más tagállamokból. Ezenkívül az EGSZB hangsúlyozza, hogy a csomagkézbesítésről szóló rendelet sikeres végrehajtása szükséges a határokon átnyúló kereskedelem támogatásához és élénkítéséhez.

4.6. A jogrendek közötti eltérések segítségével lehet megmagyarázni az indokolt és indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás közötti különbségtételt. A vállalatok azon kategóriáin kívül, amelyek egyszerűen úgy döntenek, hogy nem lépnek ki a nemzetközi piacra, a vállalkozásoknak a területi alapú tartalomkorlátozás eltörlésével kapcsolatos fenntartásai jórészt annak tudhatók be, hogy bizonytalanok az Európa-szerte jelenleg tapasztalható eltérő gyakorlatokkal kapcsolatban, ami akadályozza a nemzetközi kereskedelmet.

4.7. A fogyasztóknak számos panaszuk van a határokon átnyúló kereskedelemmel kapcsolatban, bár a rendelkezésre álló minta mérete némileg szűk körű, és további értékelésekre lenne szükség. A panaszok a problémák széles körét ölelik fel, mint például a tájékoztatás hiánya, a kiszállítási korlátozások vagy a kiszállítás megtagadása, az, hogy nem indokolják vagy magyarázzák meg, amikor a szolgáltatásnyújtást vagy áruszállítást megtagadják, a vevők átirányítása egy másik weboldalra, az árkülönbségek, bizonyos hitelkártyák elutasítása, differenciálás a számlázás, valamint a kézbesítési cím és a nyelv alapján. Ezek némelyike a jogrendek közötti eltérésekből adódik. Mások viszont szerződéses rendelkezésekből vagy összehangolt magatartásból erednek, amelyek elég elterjedt vertikális piaci szegmentációhoz vezetnek, pl. személyes jellemzők alapján, amit meg kell tiltani ⁽⁹⁾. A fogyasztók és vállalatok online piacok iránti bizalmának fokozása létfontosságú a határokon átnyúló e-kerkedelem fellendítéséhez a fogyasztók – a vállalkozások és a polgárok – előnyére.

⁽⁶⁾ Lásd az Európai Parlament 2016. január 19-i állásfoglalását a digitális egységes piaci intézkedéscsomag megvalósításáról (2015/2147 (INI)), 2. fejezet.

⁽⁷⁾ Az Európai Bizottság által a területi alapú tartalomkorlátozásról 2015-ben tartott nyilvános konzultáció összefoglalója, 15. o.

⁽⁸⁾ Lásd az Európai Kisvállalkozói Szövetséget (ESBA).

⁽⁹⁾ Lásd a Versenypolitikai Főigazgatóság által az e-kereskedelmi ágazattal kapcsolatban lefolytatott vizsgálat első megállapításait bemutató vitaanyagot is (SWD(2016) 70 final, 7. pont).

4.8. Ugyanígy meg kell tiltani az ugyanabban az időpontban és ugyanazon a helyen nyújtott szolgáltatás ára, feltételei vagy egyéb szempontjai tekintetében alkalmazott eltérő bánásmódot (pl. az IP-cím nyomon követése vagy profilalkotás alapján), valamint az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozást. Semmi sem indokolja a rendszeresített eltérő bánásmódot olyan szolgáltatások esetében, mint az autóbérlés, a szabadidőparkok vagy a szállodák. Meg kell engedni viszont az ideiglenes promóciókat vagy árkülönbségeket például iskolai szünidőben, vagyis átmeneti és horizontális jelleggel.

4.9. A határokon átnyúló értékesítésre vonatkozó szerződéses korlátozások többféle formában jelennek meg, a területi szerződéses korlátozások pedig minden termék kategóriában megtalálhatók⁽¹⁰⁾. Néhány látszólag indokolatlan korlátozás azonban valójában elfogadható, mint például az eltérő árképzés gyakori esete. Az Európai Bizottság ebben az összefüggésben joggal beszél szürke zónáról⁽¹¹⁾. Az árkülönbségek (legalábbis részben) magyarázhatók például a különböző piacokkal, a megcélzott fogyasztók különböző kategóriáival, valamint az eltérő vagy kiegészítő nemzeti szabályozások vagy jogi tanácsadás, a pénzforgalmi szolgáltatások, a kézbesítés és a visszáru kezelése miatti magasabb költségekkel⁽¹²⁾.

4.10. A fogyasztók, de ugyanígy a vállalkozások körében is igen elterjedtek a negatív percepciók, valamint ennek megfelelően az egységes piac hamis ígéreteivel kapcsolatos panaszok. Ezek a panaszok alapvetően két, egymást átfedő jelenségből erednek: a nemzeti iparpolitikákból és az eltérő jogszabályi környezetből.

4.11. Az EGSZB gyakran bírálta a 28-féle iparpolitikát, mivel a nemzeti irányultság akadályozza az uniós szintű üzleti tevékenységet, és aláássa különösen a kvv-k határokon átnyúló működési körét. Az összehangolatlan nemzeti politikák, amelyek nyilvánvalóan nem egységesek, adott esetben akadályozzák a határokon átnyúló tervezést. A kiszámíthatatlan vagy önkényes kormányzati intézkedések további bizonytalanságot teremtenek.

4.12. A jelenlegi környezet kétségtelenül sokszínű: eltérő nemzeti szabványok és tanúsítási rendszerek léteznek; egyes weboldaltakat blokkolnak a más országokból történő értékesítés megakadályozása céljából; a fizetési rendszerek általában eltérőek; a nyelvi követelmények korlátozó hatásúak lehetnek; a piacfelügyeleti hatóságok néha további követelményeket vezetnek be⁽¹³⁾, a meglévő uniós irányelveket pedig rosszul vagy egyáltalán nem hajtják végre. Közismert példa erre a szolgáltatási irányelv 20. cikke, amelyet a tagállamok módszeresen figyelmen kívül hagynak, pedig ebben az esetben nem egyértelmű, hogyan kell megfelelően végrehajtani ezt a cikket. Mindezek a tényezők aláássák mind a piac átláthatóságát, mind pedig a kívánatos egyenlő versenyfeltételeket.

4.13. A belső piac kulcsfontosságú kérdés. Az online társadalom kiemelten figyel az egységes piacra. Az egész kontinensen közelebb kerülnek egymáshoz a vállalatok és a fogyasztók. Csak egy kattintás, és döntési és választási lehetőségek széles köre nyílik meg. Gyorsuló ütemben bővül a sajátos lehetőségek és finomhangolási megoldások köre. Azt azonban szem előtt kell tartani, hogy még ha tökéletesen működne is az egységes piac, akkor is lennének különbségek az egyes régiók között.

4.14. A mesterséges akadályok gátolják a vállalatokat, különösen a kvv-kat a spontán fejlődésben. A vállalatok összehangolt intézkedéseket keresnek, hogy a piaci pozícióik biztosítása érdekében megkerüljék a problémákat vagy áthidalják az akadályokat. A kereskedők és forgalmazók közötti vertikális és horizontális megállapodásokat, valamint a piac szegmentálásának különböző formáit, amelyeket általában indokolatlan területi alapú korlátozásnak tekintenek, gyakran a vállalatok védekező intézkedéseiként kell értelmezni az általuk önkényes nemzeti akadályoknak tekintett jelenségekkel szemben. Például a nemzeti politika szabályozásának betudható szállítási költségek és értékesítés utáni szolgáltatások költségei a vártnál magasabbak lehetnek. Egy vállalat, amely köteles minden körülmények között teljesíteni a szállítást, az ismeretlen feltételek fényében olyan helyzetbe kerülhet, hogy nehezen tud eleget tenni kötelezettségeinek.

4.15. Bizonyos esetekben határokon átnyúló közvetítőket vesznek igénybe ahhoz, hogy elsimítsák a származási országbeli vállalat és egy másik országban lévő fogyasztó közötti bonyodalmakat. Bármennyire hasznos is ez, nem mozdítja elő általánosan a szállító vállalatok és a fogyasztók közötti közvetlen kapcsolatokat.

⁽¹⁰⁾ Uo. 98. és 99. pont.

⁽¹¹⁾ Uo. 102. pont. Ezt a *szürke zónát* egyértelműbben kellene meghatározni.

⁽¹²⁾ Uo. 114. pont.

⁽¹³⁾ Lásd például Németország esetét.

4.16. Kétségtelenül fel kell térképezni és fel kell számolni az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozást, az EGSZB azonban ragaszkodik ahhoz, hogy a megfelelő feltételek bevezetésekor le kell vonni a helyes következtetéseket is a belső piac jelenleg is fennálló széttagoltságából, amely az eltérő nemzeti megközelítések következménye.

Kelt Brüsszelben, 2016. október 19-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS
